

-III. 1 P., 10 U. (वनति, वनयति-ते) 1 To favour, aid.
-2 To hurt, injure. -3 To sound. -4 To confide in.

वत p. p. 1 Uttered, sounded. -2 Killed, hurt. -3
Asked, begged.

वनम् [वन्-अच्] 1 A forest, wood, thicket of trees; एको वासः पत्तने वा वने वा Bh. 3. 120; वनेऽपि दोषाः प्रभवन्ति रागिणाम्. -2 A cluster, group, a quantity of lotuses or other plants growing in a thick bed; चित्रद्विपाः पद्मवनावतीर्णाः R. 16. 16; 6. 86. -3 A place of abode, residence, house. -4 A fountain, spring (of water). -5 Water in general; गगनं ... वनौघनमदधम् Si. 6. 73. -6 A wooden vessel. -7 Wood, timber. -8 Dwelling in a forest, living abroad. -9 Ved. A cloud. -10 Light, a ray of light. -11 Worshipping. -12 A mountain; L. D. B. -13 Plenty, abundance. (As the first member of comp. वन may be translated by 'wild', 'forest'; वनवराहः, वनकदली, वनपुष्पम् &c.) -Comp. -अग्निः a forest conflagration. -अजः the wild goat. -अन्तः 1 the skirts or borders of a forest; वृत्तः स नौ संगतयोर्वनान्ते R. 2. 58. -2 the forest region itself, wood; वनान्तशब्दाकारिणीकृताकृती Ki. 1. 36; अन्तःकूजन् मुखरशकुनो यत्र रभ्यो वनान्तः U. 2. 25. -अन्तरम् 1 another wood. -2 the interior of a forest; अपि वनान्तरमल्पकुचान्तरा श्रयति पर्वत पर्वेषु संनता V. 4. 49. -अग्निनी a lotus-plant growing in water. -अरिष्टा wild turmeric. -अर्चकः a florist, maker of garlands. -अलकम् red earth or ruddle. -अलिका a sun-flower. -आखुः a hare. -आखुकः a kind of bean. -आपगा 'wood-river', a forest-stream; महार्णवं समासाद्य वनापगशतं यथा Rām. 7. 19. 17. -आर्द्रकम् the root of wild ginger. (-का) wild ginger. -आश a. living on water; कुतः क्षीरं... वनाशानां वनाश्रमनिवासिनाम् Mb. 13. 14. 124. (-शः) 1 dining in a wood, a picnic; कंचिद्वनाशाय मनो दधद् व्रजात् प्रातः समुत्थाय वयस्य-वत्सपान् Bhāg. 10. 12. 1. -2 a kind of small barley. -आश्रमः abode in the woods, the third stage in the religious life of a Brāhmaṇa. -आश्रमिन् m. an anchorite, a hermit. -आश्रयः 1 an inhabitant of the wood. -2 a sort of crow or raven. -उत्साहः a rhinoceros. -उद्धवा the wild cotton plant. -उपप्लवः a forest conflagration. -उपलः shaped and dried cow dung (Mar. गोवरी). -ओकस् m. 1 an inhabitant of a wood, a forester. -2 an anchorite, a hermit. -3 a wild animal such as a monkey, boar &c.; तस्य त्यक्तस्वभावस्य घृणेर्मायावनौकसः Bhāg. 7. 2. 7. -ओषधिः a medicinal herb growing in a forest or growing wild. -कणा wild pepper. -कदली wild plantain. -करिन् m., -कूजः, -गजः a wild elephant. -काम a. fond of a forest. -कार्पासी (-सिः f.) the wild cotton tree. -कुक्कुटः a wild fowl. -कोलिः f. the wild jujube tree. -खण्डम् a forest. -ग a. inhabitant of a forest. -गवः the wild ox. -गहनम् a thicket, the thick part of a forest; इति चालयन्नचलसानुवनगहनजानुमापतिः । -गुप्तः a spy. -गुल्मः a wild or forest shrub. -गोचरः 1 frequenting woods. -2 living in water; जहास चाहो वन-

गोचरो मृगः Bhāg. 3. 18. 2. (-रः) 1 a hunter. -2 a forester. (-रम्) a forest. -ग्रहणम् surrounding a forest and stopping all egress. -ग्राहिन् a beater of the forest, one who surrounds a forest; तेन हि निवर्तय पूर्वगतान् वन-ग्राहिणः Ś. 2. 6/7. -ग्रामकः a forest village, a poor village. -चन्दनम् 1 the Devadāru tree. -2 aloe-wood. -चन्द्रिका, -ज्योत्स्ना a kind of jasmine. -चम्पकः the wild Cham-paka tree. -चर a. living in a forest, haunting woods, sylvan. (-रः) 1 a forester, forest-dweller, woodman; उपतस्थुरास्थितविषादधियः शतयज्वनो वनचरा वसतिम् Ki. 6. 29; Me. 12. -2 a wild animal. -3 the fabulous eight-legged animal called Śarabha. -चयी roaming about or residence in a forest. -छागः 1 a wild goat. -2 a boar. -छिद् m. a wood-cutter. -जः 1 an elephant. -2 a kind of fragrant grass. -3 the wild citron tree. -4 a woodman. (-जम्) a blue lotus-flower. -जा 1 wild ginger. -2 the wild cotton tree. -जीविन् a forester, woodman. -तिकः the yellow myrobalan tree. -दः a cloud. -दाहः a forest-conflagration. -दीपः = चम्पकः -देवता a sylvan deity, a dryad; शुश्राव कुक्षेषु यशः स्वमुच्चैरुदीयमानं वनदेवताभिः R. 2. 12; 9. 52; Ś. 4. 5; अनुप्रयाता वनदेवताभ्यामद्वयत स्थावरराजकन्या Ku. 3. 52; 6. 39. -द्रुमः a tree growing wild in a forest. -धारा an avenue of trees. -धितिः f. Ved. a hatchet. -धेनुः f. the female of the wild ox or *Bos gavaeus*. -पः a woodman; यथा वनान्ते वनपैर्विष्टः कक्षं देहत्कृष्णगतिः सुषोषः Mb. 9. 24. 63. -पल्लवः the शोभाञ्जन tree. -पांसुलः a hunter. -पार्श्वम् the neighbourhood of a wood, the forest region itself. -पुष्पम् a forest-flower. -पूरकः the wild citron tree. -प्रवेशः commencing a hermit's life. -प्रस्थ a. retiring into a wood, leading the life of a hermit. (-स्थः) a wood situated on a table-land. -प्रियः the cuckoo. (-यम्) the cinnamon tree. -बर्हिणः, -वर्हिणः a wild peacock. -भूः f., -भूमिः f. forest ground. -भूषणी the female of the Indian cuckoo. -मक्षिका a gad-fly. -मल्ली wild-jasmine. -माला a garland of wood-flowers, such as was usually worn by Kṛiṣṇa; प्रथितमौलिरसौ वनमालया R. 9. 51; it is thus described :- आजानुलम्बिनी माला सर्वतुङ्गसुमोज्ज्वला । मध्ये स्थूल-कदम्बाद्या वनमालेति कीर्तिता ॥ धरः an epithet of Kṛiṣṇa. -मालिन् a. adorned with a chaplet of wood-flowers. (-m.) an epithet of Kṛiṣṇa; धीरसमीरे यमुनातीरे वसति वने वनमाली Gīt. 5; तत्र विरहे वनमाली सखि सीदति *ibid.* -मालिनी N. of the town of Dvārakā. -मुच् a. pouring water; R. 9. 22. (-m.), -मूतः a cloud. -मुद्गः a kind of kidney-bean. -मोचा wild plantain. -रक्षकः a forest-keeper. -राजः the lion. -राजिः, -जी f. 1 a grove or long row of trees. -2 a long tract of forest. -3 a path in a forest. -रुहम् a lotus-flower; वनरुहाननं विभ्रदावृतेम् Bhāg. 10. 31. 12. -लक्ष्मी f. 1 an ornament or beauty of the wood. -2 the plantain. -लता a forest-creeper; दूरीकृताः खलु गुणैरुद्यानलता वन-लताभिः Ś. 1. 17. -वर्तिका a kind of quail. -वह्निः, -हुता-शनः a forest-conflagration. -वासः 1 living in a wood, residence in a forest; अनुमतंगमना शकुन्तला तरुभिरियं वनवास-